
Streszczenie

Krzywdza zwierząt. Zarys problematyki

TEMATEM MONOGRAFII JEST KRZYWDA ZWIERZĄT w ujęciu interdyscyplinarnym, tj. łączącym perspektywę etyki, nauk prawnych oraz nauk przyrodniczych. Praca unaocznia wybrane problemy dotyczące szkód doświadczanych przez zwierzęta i zachęca do podjęcia dyskusji.

Przyjąłem, że punktem wyjścia dla ustalenia zwierząt zdolnych do doświadczania krzywdy jest posiadanie świadomości doznaniowej. Do grupy tych zwierząt zaliczono kręgowce i głowonogi, nie wykluczając, że w przyszłości ten krąg ulegnie poszerzeniu.

Zaprezentowałem istotne elementy krzywdy, mianowicie ból i cierpienie zwierząt, opierając się na dorobku nauk biologicznych. Do krzywdy zaliczyłem również możliwości utracone przez zwierzę. Filozoficzną inspiracją dla takiego ujęcia krzywdy były koncepcje Tomasa Pietrzykowskiego, Bernarda Rollina i Marthy C. Nussbaum.

Krzywdę zwierząt należałoby upatrywać nie tylko w doświadczaniu bólu i cierpienia, ale także w udaremieniu zwierzęciu rozkwitu, wyrażającego się w korzystaniu ze zdolności (*Capabilities Approach*). Podjęto także polemikę ze stanowiskami filozoficznymi, które deprecjonują zdolność zwierząt do odczuwania bólu i cierpienia. W pracy rozważyłem nadto znaczenie śmierci zwierzęcia. Zrekonstruowałem wybrane poglądy filozoficzne odnośnie do tej problematyki i opowiedziałem się za poglądem uznającym przedwczesne zakończenie życia za szkodę dla zwierzęcia.

Uznałem za uzasadnione, aby skupić uwagę na krzywdzie zwierząt domowych. Padają one bardzo często ofiarą przemocy człowieka. Wyróżniłem krzywdy doznawane przez te zwierzęta w wyniku okrucieństwa, ignorancji. Podałem także krytyce antropocentryczne definiowanie zwierząt domowych.

Monografia zawiera także rozdział poświęcony karnoprawnym aspektom krzywdy zwierząt. Obejmuje on także komentarze do wybranych orzeczeń Sądu Najwyższego, które wpisują się w nurt prozwierzęcy. W ostatnim rozdziale dokonałem prezentacji stosunku wybranych tradycji filozoficznych wobec krzywdy zwierząt, mianowicie Kartezjusza, Kanta oraz utilitaryzmu.

Słowa kluczowe: zwierzę, krzywda, ból, cierpienie, prawo.

Summary

Animal harm. An overview of the issue

THE SUBJECT OF THIS MONOGRAPH is animal harm approached from an interdisciplinary perspective, combining insights from ethics, legal sciences and natural sciences. The work highlights selected issues associated with the harm suffered by animals, invites reflection, and encourages discussion.

I assume that the starting point for determining which animals are capable of experiencing harm is the possession of experiential consciousness. This group includes vertebrates and cephalopods, without excluding the possibility that this circle will expand in the future.

I present the crucial elements of harm – namely, pain and suffering of animals – based on the findings of biological science. I also include in the category of harm the opportunities lost by the animal. The philosophical inspiration for this approach to harm is drawn from the concepts of Thomas Pietrzykowski, Bernard Rollin, and Martha C. Nussbaum.

Harm to animals should be seen not only in the experience of pain and suffering, but also in the thwarting of the animal's flourishing, expressed in the exercise of capabilities (Capabilities Approach). I also challenge philosophical positions that diminish the ability of animals to experience pain and suffering. In addition, the book considers the meaning of animal death. I reconstruct selected philosophical views regarding this issue and argue that the premature termination of life constitutes a harm to the animal.

I regarded it as necessary to focus attention on the harm suffered by domestic animals, who very often fall victim to human violence. I identify specific forms of harm inflicted on these animals, arising from cruelty and ignorance. I also criticize the anthropocentric definition of domestic animals.

The monograph contains a chapter on the criminal law dimensions of harm to animals. Finally, the chapter offers commentary on selected Supreme Court decisions that reflect a broader pro-animal trend.

In the final chapter, I highlight the attitude of selected philosophical traditions towards animal harm, focusing on Descartes, Kant and utilitarianism.

Keywords: animal, harm, suffering, law